

Idensitat'07

un projecte de

sinapsis

cristian año + lídia dalmau

Què és Ressonància Manresa?

Ressonància Manresa és un projecte artístic en procés, d'intervenció en l'espai i l'esfera pública que es realitza a la ciutat de Manresa de gener del 2007 i fins desembre del mateix any dins del programa IDENSITAT 07.

El projecte proposa un acostament a la ciutat de Manresa i al seu teixit social a partir dels **imaginariis** i vivències associades a un element molt concret: el **sistema sanitari**, entès aquest des d'una perspectiva expandida. És a dir, com aquella xarxa de relacions que es genera entre equipaments, serveis sanitaris, professionals de la salut, el territori i els ciutadans que l'habiten. La suma d'un conjunt de realitats i percepcions que conviuen sota el que associem al concepte de salut i que articulen d'una manera particular l'engranatge social i el territori.

Ressonància Manresa és un projecte que a partir d'un **procés d'investigació** en el **territori** i el seu **context social** proposa una metodologia de treball que fa del contacte i la **col·laboració** amb diversos agents un element cabdal. A partir d'aquest treball generem la situació que permet fer **visible** -tot donant **veu i obrint debat-** altres percepcions entorn del context i que aquestes acabin per constituir-se en representacions visuals i simbòliques que puguin circular per l'espai i l'esfera pública.

Alguns apunts sobre el binomi sanitat - Manresa: Creiem necessari fer un breu apunt entorn a la particular relació de la ciutat de Manresa amb les qüestions de salut pública.

La ciutat de Manresa històricament ha tingut una gran oferta assistencial degut a la convivència de diferents ordres religioses i entitats de caire cívic tot fent d'aquesta població una de les quals podia oferir els ratis més alts entre llit/habitant. A partir del 2000 es va dur a terme una reforma que va comportar una reducció dels recursos posats a l'abast de la població per tal d'equiparar-los als que podien disposar la resta del país. Aquest canvi es va fer mitjançant una fusió entre diferents institucions que es van reestructurar i organitzar sota una nova entitat privada anomenada Althaia. Aquest procés ha estat llarg i força traumàtic i ha estat i encara ho està, viscut de manera intensa i polèmica per la societat civil. El projecte, en última instància, també planteja un exercici per fer visible, no el conflicte en si, sinó la petjada que aquest ha deixat en forma d'una sensibilització generalitzada per les qüestions de salut pública.

Manresa forma part de la Regió Sanitària Catalunya Central. La ciutat compta amb 5 hospitals, 4 dispensaris, 6 caps, 30 farmàcies, 19 Associacions o col·lectius de persones malaltes o familiars de malalts. També l'Arxiu Històric de Ciències de la Salut.

Quins objectius es planteja Ressonància Manresa?

* En primer terme els objectius coincidents amb la pràctica específica definida sota l'epígraf dels objectius de Sinapsis.

Objectius específics:

- *Filtrar el territori de la ciutat de Manresa a partir del sistema sanitari.
- *Fer visible un mapa relacional que involucri a tots els components i agents de la xarxa sanitària de Manresa.
- *Fer visible quines relacions de poder entren en joc per determinar les estructures, equipaments i serveis que configuren el territori des del punt de vista sanitari.
- *Detectar aquells punts de fricció entre les estructures sanitàries supra-comarcals, el territori i el seu desenvolupament i els seus habitants.
- *Analitzar la produccions d'identitat des del paradigma sanitat/territori i facilitar la seva construcció i articulació simbòlica des de processos comunitaris.
- *Configurar un mostrari de relacions dinàmiques construïdes des de la confrontació dels binomis: inclusió/exclusió, acceptació/marginació, local/visitant, interior/exterior, malalt/societat...
- *Crear ponts entre cultura i sanitat.
- *Treballar en un context concret intervenint en dinàmiques ja constituïdes.
- *Produir la construcció i circulació de representacions a partir de processos de treball col·laboratiu.
- *Fer visible el procés de treball com a eina de reflexió teòrica sobre la mateixa pràctica.

La metodologia de treball com un objectiu més

Per assolir aquests objectius i en coherència amb el que hem exposat com a tret definitori de Sinapsis, la metodologia de treball és també en si mateixa un objectiu i un aspecte clau de la definició de la nostra pràctica artística.

Per tant, tot el procés d'investigació i coneixement del context és també un procés per generar vincles i relacions que s'aglutinen mitjançant diferents estratègies entorn del projecte. Part del projecte és la construcció o la visibilització d'encreuaments i contactes que poden ajudar a transformar la consciència i percepció d'un context als seu propis agents.

Per tant, el "producte" artístic no l'entendem només com la producció d'un objecte sinó també d'un procés, d'una metodologia i d'una circulació d'aquest producte, de tal manera que les diferents accions que el componen defineixen un pràctica artística de procés, de metodologia, de producció objectual i de la seva circulació.

En què es concreta Ressonància Manresa?

El procés de treball, des del principi al final, suposa una continuada tasca d'investigació, documentació i interacció amb el context i el seu teixit social. Tot i així es provoquen diferents ritmes i estratègies per treballar amb comunitats i col·lectius vinculats al camp de la salut, de tal manera que es generen diferents moments, maneres i productes en els quals es fa visible els resultats d'aquestes interaccions. Aquestes diferents evolucions de Ressonància Manresa adquireixen una lectura global en la presentació final. Ressonància Manresa està composta per:

BLOC Ressonància Manresa: una eina de treball que dóna transparència al procés.

AUDIO-GUIA Ressonància Manresa: una narrativa del territori i els seus protagonistes a partir de la salut.

ARXIU Ressonància Manresa: una narrativa que dóna a conèixer amb més complexitat i profunditat les relacions entre Manresa, societat i salut.

RECURSOS Ressonància Manresa: una proposta que interpel·la i convida a la participació al conjunt de la ciutadania.

AudioGuia Ressonància Manresa

Què és? La AGRM és un **material sonor** que simula una audioguia amb la qual el públic (local i visitant) guiat per les indicacions sonores fetes per diferents persones pot fer varis recorreguts per Manresa en relació a la sanitat i la salut. La guia proposa **15 itineraris** i cada itinerari està compostat per varis indrets a visitar. Cada parada és comentada per una persona que té una relació directa amb el que se'ns convida a visitar. Aquest document sonor incorpora també els sons dels llocs i les indicacions per desplaçar-se (tal com ho faria la veu d'un GPS) i va acompanyat per un **mapa** on es senyalen els indrets i es dóna notícia de les persones que hi participen.

Com està fet? Guia Ressonància Manresa planteja un treball en col·laboració amb diferents comunitats i col·lectius professionals vinculats a la sanitat de Manresa per tal de treballar conjuntament amb ells els guions dels **itineraris de visita** per la ciutat de Manresa. Es tractaria d'articular què és el que aquests grups "voldrien fer visible" o com farien visible les seves vivències relacionant-les amb l'espai públic.

Quins són els continguts? Els itineraris són petites històries vinculades al territori articulades per multitud de veus que poden constituir-se, tant en narracions molt properes conceptualment a la idea de la **vista guiada turística**, com en narracions molt més subjectives i en relació a aspectes molt més personals i que tot sovint no es fan visibles en l'esfera pública (el dolor, la malaltia, la mort, la fragilitat..). També es mostra tot un seguit de projectes i tasques realitzades per professionals, voluntaris i cuidadors que són desconeguts per la majoria dels ciutadans.

La guia ens convida a conèixer els espais associats a aquestes experiències particulars, encara que no només es coneixeran espais sinó realitats diferents així com persones vinculades a la sanitat i la salut, bé per la seva professió o bé per estar en contacte amb experiències de malaltia.

Exemples d'itineraris (provisional): *Manresa històrica*: Recorregut per indrets que permeten seguir l'evolució històrica de l'atenció sanitària a Manresa (Treball amb l'Arxiu Històric de Ciències de la Salut). *Hospital*: visita a un Hospital a partir de senyalar aspectes diferents (professionals de l'Hospital). *Immigració*: guia pels escenaris i les dificultats de la relació amb la sanitat a partir de col·lectius d'immigrants de diferents països. *Titulars*: visita de la ciutat a partir dels titulars i les notícies aparegudes al diari Regió7 (fan la visita els protagonistes de les notícies i els periodistes de Regió 7). *Elements decoratius*: guia que mostra els diferents elements estètics i de decoració que configuren "l'escenari" de l'assistència sanitària. *Els llocs de l'estigma*: itinerari de la ciutat a partir de les veus de malalts que per motiu de les seves malalties pateixen

marginació, discriminació o estigma. Manresa de les associacions: Guia que mostra els indrets i les tasques que realitzen les diferents associacions de Manresa.

Exemple de col·lectius o associacions amb les que treballarem: Fundació Althaia, MOSAIC, AMPANS, Llum del Bages, Familiars d'Alzheimer, Col·lectiu de metges de l'Hospital de Sant Joan de Déu, Ambulàncies, Arxiu Històric de la Salut, CAP Bages, etc.

Format de presentació:

- a) Pack mapa + cd
- b) Mapa
- c) Arxiu sonor (mp3)

Distribució i circulació de l'AudioGuia:

- a) La distribució física es realitzarà a través de la xarxa de farmàcies de Manresa, així com dels equipaments de salut (CAP, Hospitals, Ambulatoris) i a l'Oficina de Turisme.
- b) En format digital (JPG i MP3) es podrà descarregar des de la pàgina web de l'Ajuntament així com des de les pàgines web dels col·lectius i entitats amb les que es col·labora (Althaia, Arxiu Històric de Ciències de la salut, Associació contra el Càncer, AMPANS, MOSAIC...).

Arxiu Ressonància Manresa

Què és? És una instal·lació que mostra i posa a l'abast del públic tot el material recollit en el procés d'investigació al voltant de la sanitat i Manresa. Funciona com un discurs visual, sonor, àudio-visual i textual que entrellaça materials diversos que serveixen per aprofundir en diferents aspectes relacionats amb el tema. Part del material és de consulta, així com pot ser reproduït i agafat per el consum per part del públic.

Com és? Una escenografia que funciona com un paisatge multiformat en el qual la juxtaposició de diferents tipus de materials i discursos genera una representació de la complexitat i varietat de punts de vista i que pot articular-se per part del públic en lectures molt variades. Aquest format permet treballar diferents suports, discursos i continguts entrellaçant-los d'una manera subjectiva tot ressaltant-ne les connexions crítiques, iròniques, sorprenents o senzillament estètiques que es poden produir. S'inclouen materials com: imatges dels espais i equipaments de salut, material gràfic utilitzat en la prevenció de la salut, llibres i revistes, normatives reguladores, testimonis orals, organigrames vinculats a la gestió de la salut, etc.

Com està fet? A partir de l'acumulació de tot el material que recollim i que ens recomanen o ens fan arribar durant tot el procés de treball, així com aquell material sonor i àudio-visual que hem generat conjuntament amb els grups i les persones amb les que anem treballant així com amb la col·laboració de l'Arxiu Històric de Ciències de la Salut. Està relaborada plàsticament.

Recursos Ressonància Manresa

Què és? És un dispositiu narratiu en format d'instal·lació articulada sota la forma d'una presentació fictícia d'un banc de recursos, coneixements i temps que fomenta l'intercanvi entre ciutadans de Manresa, la participació i co-responsabilització en temes de salut i socio-sanitaris.

RRM es planteja com una proposta utòpica d'acció social que, en l'acció de presentar-se en el marc d'una ciutat com Manresa, adquireix un sentit punyent i apel·la directament a la ciutadania quasi des d'una posició irònica. El projecte no és tant, o només la creació de les condicions per la posada en marxa d'aquesta utopia, sinó la manera en que és presentada, en com s'explica. (En aquest sentit és important poder explicar la existència d'un conjunt d'iniciatives que funcionen en altres indrets, com els Bancs del temps, com el d'Horta-Guinardó que està en marxa des de el 1998, o més recentment i amb plantejaments diferents el BCC (Banc comú de coneixement) endegat des de la plataforma Platoniq

La manera de presentar-se públicament és en si mateix un **dispositiu narratiu** per fer visible un catàleg de demandes i necessitats que resten ocultes o poc conegudes per aquell qui no està afectat directament per problemes de salut. Al mateix temps es tracta de fer incidència a partir de la suma d'aquest elements com el tema de la salut sobrepasa els límits del que és específicament biològic i es desborda cap a terrenys emocionals i socials.

També hi haurà la possibilitat de que els públics s'inscriguin i en el moment de fer les inscripcions fer visible en què ajudaria i quines són les seves motivacions.

Com està fet? A partir del procés de treball amb els diferents col·lectius es recull i s'elaboren els continguts i recursos que han de generar el catàleg de demandes, necessitats i un mostrari d'aportacions i coneixements a compartir. Amb aquests mateixos col·lectius es treballarien els materials audio-visuals que servirien per il·lustrar les diferents aportacions que es poden fer a aquest Banc de recursos. Per poder explicar al públic es graven vídeos on les mateixes persones que participen en el procés col·lectiu

Què es mostrarà? Tota la regulació i normativa així com informació sobre el funcionament d'aquesta iniciativa i totes les categories de demandes, necessitats i coneixements que poden ser intercanviats, així com exemples que es mostrarien en format vídeo. (Es mostra un primer fons de recursos ja disponibles)

Alguns exemples del que constitueix aquest banc de recursos: Narracions d'experiències: amb l'objectiu de que aquelles persones que ja han passat per

un procés de curació o malaltia o acompanyament a algú puguin convertir-se en interlocutors d'aquells que s'enfronten de nou a un experiència similar. Aquest tipus de recurs pot estar disponible en format àudio-visual de consulta pública, en format audio-visual de consulta privada, només per aquells que estiguin en una situació similar, o bé com un servei de narració oral en viu. Coneixements: recull de coneixements en format audio-visual o una prestació directa, ja sigui individual o en taller col·lectiu. Temps i serveis: relat de possibles maneres d'acompanyar a l'altre. Donat que aquest Banc de recursos és un dispositiu narratiu s'incorporarien llicències poètiques. Entre allò que es pot intercanviar o donar pot haver-hi coses com senzillament "esmorzar amb alguna persona", "escoltar una persona", "trucar cada dia a una persona malalta per donar-li la bona nit", etc etc.

Bloc Ressonància Manresa

Què és? El bloc té com objectiu constituir-se en una plataforma de gestió del procés i articular la seva visibilització a partir d'unes premises de format que condicionen els propis processos de treball i obliguen a l'aplicació amb rigor d'un seguiment del dia a dia en el desenvolupament del projecte.

El bloc és una eina de treball que acompanya a tot el procés i funciona com una plataforma per l'intercanvi d'opinions amb les persones que van col·laborant i participant al projecte.

El bloc permet donar visibilitat a opinions i punts de vista personals de diferents agents vinculats a la sanitat i facilitar que puguin entrar en contacte.

El bloc té com objectiu funcionar com un arxiu.

El bloc té com objectiu generar un espai de reflexió sobre la pròpia pràctica i articular al voltant d'un eix temporal les qüestions que es plantegen des de la pròpia pràctica.

El bloc té com a objectiu articular una eina pedagògica que permeti fer accessibles la pràctica artística a a les persones que participen en el projecte.

ressonància manresa
UN PROJECTE DE SINAPSIS PER IDENSITAT'07

HOME AQUEST BLOC ¿QUÈ ÉS RESSONÀNCIA MANRESA? Go!

SINAPSIS

[2 maig] DESIGUALTATS EN SALUT. 2a JORNADA DE PARTICIPACIÓ EN SALUT PÚBLICA. AJUNTAMENT BARCELONA-SALUT PÚBLICA. OCTUBRE 2007 [Fonts Documentals]

Categories

- 1_TREBALL DE CAMP
- 2_PROCES CREATIU
- 3_FONTS DOCUMENTALS
- 4_NOTÍCIES DE SANITAT
- 5_ALTRES PROJECTES ON ES VINCULA ART I SANITAT

Contacte

Per contactar amb nosaltres:
sinapsisprojectes@hotmail.com

Links

- idensitat.org
- trans-artlaboratori.org

Aquest llibre recull el resum i propostes sorgides de les jornades de debat sobre salut pública i les seves desigualtats que van tenir lloc el 17 d'octubre de 2007, adreçades tant a professionals i especialistes com a les associacions de malalts i familiars, grups d'ajuda mútua i, en definitiva, a la xarxa civil organitzada com a agent sociosanitari. En concret es van tractar quatre desigualtats: salut-gènere, salut-immigració, salut-classe social i salut-discapacitats. El llibre també inclou a tall de retrospectiva i valoracions del que va ser la 1a Jornada celebrada el maig de 2004, així com una reflexió sobre què és la participació.